

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Ε΄

Γνωμοδότηση υπ' αριθ. 697
Συνεδρίαση της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2000

- Σύνθεση :
- Προεδρεύων : Δημήτριος Λάκκας, Νομικός Σύμβουλος, κωλυομένου του Προεδρεύοντος του Τμήματος.
- Νομικοί Σύμβουλοι : Ηλίας Παπαδόπουλος, Κων. Μπακάλης, Χαρίκλεια Παλαιόλογου, Φώτιος Τάτσης και Νικηφόρος Κονισούρας
- Εισηγήτρια : Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Πάρεδρος ΝΣΚ
- Αριθμός Ερωτήματος: Υπ' αριθ. 113611/15-3-2000 έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας- Δ/ση Προστασίας Δασών και Φυσ. Περιβάλλοντος- Τμ. Εμπραγμάτων Δικαιωμάτων.
- Περίληψη Ερωτήματος: Εάν το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δασικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται εντός μείζονος εκτάσεως 8681 στρ, η οποία αναγνωρίσθηκε ως ιδιωτική με την υπ' αριθ.95/1939 Γνωμοδότηση του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων που έγινε δεκτή από τον Γεν. Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών, μπορεί να θεωρείται νομίμως λελυμένο και από πλευράς του Υπουργείου Γεωργίας ή όχι και εάν θα πρέπει να παραπεμφθεί το θέμα στο Συμβούλιο Ιδιοκτησίας Δασών.

Η Δ/ση Προστασίας Δασών και Φυσ. Περιβάλλοντος τμ. Εμπραγμάτων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Γεωργίας, διεβίβασε στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Γεωργίας το υπ' αριθ. 113611/5070 π.ε./15-3-2000 έγγραφο, με το οποίο, κατόπιν του από έτους 1999 υπομνήματος του Εξωραϊστικού Οικολογικού και Πολιτιστικού Συλλόγου «Ο ΚΡΟΝΟΣ», ρωτούσε εάν το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δασικών εκτάσεων που περιλαμβάνοντο μεταξύ των εκτάσεων συνολικής επιφανείας 8.681 στρ., που αναγνωρίστηκαν ως ιδιωτικές με την υπ' αριθ. 95/1939 γνωμοδότηση του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων, θεωρείται λελυμένο και από πλευράς Υπουργείου Γεωργίας ή το θέμα θα πρέπει να παραπεμφθεί στο Συμβούλιο Ιδιοκτησίας Λασών

Επί του ως άνω ερωτήματος το Ε' Τμ. του ΝΣΚ γνωμοδότησε ομοφώνως ως ακολούθως:

1. Στα άρθρα 1 και 7 του α.ν. 1747/20-25/5/1939 ορίζεται ότι: «Άρθρο 1 παρ.1 Συνιστάται παρά τω υπουργείω Γεωργίας «Γνωμοδοτικόν συμβούλιο δημοσίων δασών», αρμόδιον όπως γνωμοδοτεί επί αιτήσεων αφορωσών διεκδίκησιν ή αμφισβήτησιν οιουδήποτε δικαιώματος επί δασών, μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων και χορτολιβαδίων, και παντός είδους εντός αυτών ευρισκομένων ακινήτων, ιδία δε επί των κατά τον α.ν. 1539 «περί προστασίας δημοσίων κτημάτων» εισαγομένων εις αυτό υποθέσεων, δί' ας λειτουργεί ως γνωμοδοτικόν συμβούλιον,, ασκούν τα δικαιώματα τα οριζόμενα εν άρθροις 10, 11 και 12 του α.ν. 1539, ως ταύτα και εν τοις επομένοις ορίζονται. Άρθρο 3. Όπου εν τω α.ν. 1539/38.....γίνεται μνεία του εν τω Υπουργείω Γεωργίας διοικητικού δικαστηρίου ή του προέδρου αυτού

νοείται εφ' εξής το δια του παρόντος συνιστάμενον γνωμοδοτικόν συμβούλιον, δημοσίων δασών ή ο πρόεδρος αυτού.....». Στο άρθρο 25 παρ.7 του α.ν. 1539/38 ορίζεται ότι: «Εάν επί καταπατήσεως δημοσίου κτήματος περιλαμβάνοντος δασικές και μη δασικές εκτάσεις δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί επί ποίου συγκεκριμένου τμήματος εκ του όλου κατεχομένου εγένετο η καταπάτησις, βεβαιούται δ' αυτή μόνον ως πλεόνυσμα των ίτιλων του κατόχου και κατά συνέπειαν δεν είναι γνωστόν αν υφίσταται αρμοδιότης του κατά το άρθρον 10 Γνωμοδοτικού Συμβουλίου ή του παρά τω Υπουργείω Γεωργίας Λιαιοκτητικού Δικαστηρίου, συνέρχονται κατόπιν κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας, αμφότερα τα Συμβούλια ταύτα εν κοινή συνεδριάσει και εν αρτιμελεία προς έκδοσιν της κατά το προηγούμενον εδάφιον γνωμοδοτήσεως, εφαρμοζομένων και εν προκειμένω των διατάξεων του δευτέρου εδαφίου της παρ 6 του άρθρου 10»

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι επί αμφισβητήσεως οιοδήποτε δικαιώματος επί δάσους, δασικής ή χορτολιβαδικής εκτάσεως, αρμόδιο όργανο να γνωμοδοτήσει σχετικώς είναι το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Δημοσίων Δασών (και προ αυτού ^{Γ2} παρά τω Υπουργείω Γεωργίας διοικητικό δικαστήριο), και εν περιπτώσει μεικτών εκτάσεων, ήτοι εκτάσεων δασικών και μη, το μεικτό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο του άρθ. 25 παρ.7 του α.ν. 1539/38. Επίσης προκύπτει ότι γνωμοδότηση άλλου, πλην των ως άνω συμβουλίων, οργάνου, αφορώσα δασικές εκτάσεις, είναι μη νόμιμη, όπως μη νόμιμη είναι και πράξη διοικητικών οργάνων περί αποδοχής της.

2. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που η υπηρεσία διαβίβασε στο ΝΣΚ, το έτος 1939 και ύστερα από καταγγελίες ότι οι κληρονόμοι του Γ. Παχή, Ελένη Αβέρωφ και Ιωάννης Σερπιέρης, παρανόμως κατέχουν έκταση στην

περιοχή Ασώματος ή Κορυδαλλός, η οποία ήταν Δημόσια και είχε καταπατηθεί από αυτούς, επελήφθη το Γ.Σ.Δ.Κ. κατ' άρθρο 25 του α.ν. 1539/38, κατόπιν προηγηθείσης σχετικής ερεύνης εκ μέρους των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών. Το ως άνω συμβούλιο, αφού έλαβε υπ' όψιν του σειρά τίτλων (Χοτζέτι, απόφαση του έτους 1836 της επί των Οθωμανικών Κτημάτων Επιτροπής, συμβόλαια από το έτος 1844 και μετέπειτα, περίληψη κατακυρωτικής εκθέσεως του έτους 1866), δικαστικές αποφάσεις (υπ' αριθ. 813/1909 του Πρωτοδικείου Αθηνών σύμφωνα με την οποία ο Γ. Παχής, ύστερα από προσφυγή του κατά του οριστικού αποτερματισμού του δημοσίου δάσους Δαφνίου, αναγνωρίσθηκε κύριος έκταση δάσους εμβ. 1022 βασ. στρεμ., καθώς και τις υπ' αριθ. 5447/1931 και 1287/1931 του Πρωτοδικείου και Εφετείου Αθηνών αντιστοίχως, δυνάμει των οποίων οι κληρονόμοι του Γ. Παχή, κατόπιν αγωγής κατά του Ελλ. Δημοσίου, αναγνωρίσθηκαν κύριοι εκτάσεως 150 στρ. στη θέση Ασώματος ή Κορυδαλλός), μισθωτήρια συμβόλαια καθώς και εκθέσεις πραγματογνωμόνων για την εφαρμογή των τίτλων επί του εδάφους, εξέδωσε την υπ' αριθ. 95/1939 γνωμοδότησή του, σύμφωνα με την οποία τούτο γνωμοδότησε ότι η ως άνω έκταση, πλην τριών τμημάτων της εμβαδού 959,47 και 9 στρ., όπως αυτή εμφανίζεται στο σχεδιάγραμμα του Ν. Τσαγκαράκη, μετά μεγάλης πιθανότητας ανήκε στους κληρονόμους Γ. Παχή, αφού αυτή κατείχετο από αυτούς και τους δικαιοπαρόχους τους, καλή τη πίστει, διανοία κυρίου συνεχώς από του έτους 1836, άλλως από το 1866, (άλλως από το 1866) άλλως από του έτους 1884 και ως εκ τούτου επί των εκτάσεων το Ελληνικό Δημόσιο ουδέποτε απέκτησε δικαίωμα κυριότητας, άλλως τούτο παρεγράφη. Κατόπιν της ως άνω Γνωμοδοτήσεως, το Υπουργείο Οικονομικών δι' εγγράφου του υπογραφομένου από τον Γεν. Γραμματέα του Υπουργείου, έδωσε εντολή όπως αφ' ενός μεν τα παρανόμως

Γο -
 διαφραγμα
 φέει (3) | έ-
 ξως ε' ένας
 κριτικός
 ΑΚ

κατεχόμενα από τους ανωτέρω κτήματα καταγραφούν ως δημόσια κτήματα και αφ' ετέρου όπως κληθούν οι κληρονόμοι Γ. Παχή να υποβάλουν αιτήσεις εξαγοράς των κτημάτων.

Το έτος 1983 το Υπουργείο Οικονομικών υπέβαλε ερώτημα προς το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου του, με το οποίο ζητήθηκε η γνώμη του ΝΣΚ περί του: α) εάν είχε γίνει αποδεκτή η ως άνω γνωμοδότηση του Γ.Σ.Δ.Κ., από τον Υπ. Οικονομικών κατ' άρθρο 10 παρ.6 του α.ν. 1539/38, β) εάν η έλλειψη της αποδοχής ηδύνατο να θεραπευθεί δια της εκ των υστέρων αποδοχής της από τον Υπ. Οικονομικών, γ) εάν η Διοίκηση βάσει της εν λόγω γνωμοδότησεως μπορεί να εξακολουθήσει να χορηγεί βεβαιώσεις ανυπαρξίας δικαιωμάτων του Δημοσίου και δ) εάν κρίνεται σκόπιμη η εξ' υπαρχής έρευνα της ιδιοκτησιακής καταστάσεως των ως μη δημοσίων, ήτοι ως ιδιωτικών κριθεισών, με την ως άνω γνωμοδότηση εκτάσεων, ενόψει της διαμορφωθείσης νομικής και πραγματικής καταστάσεως και της τηρητέας μέχρι τότε πορείας της Διοικήσεως, σχετικά με την έκταση.

Επί του ως άνω ερωτήματος εξεδόθη η υπ' αριθ. 996/1983 ατομική γνωμοδότηση του Πάρεδρου του ΝΣΚ Θ. Αμπλιανίτη με την οποία, αφού γίνεται αναφορά στις διατάξεις που ίσχυαν το έτος 1939, στην μέχρι την υποβολή του ερωτήματος θέση της Διοικήσεως και στην δημιουργηθείσα επί της εκτάσεως κατάσταση (το μεγαλύτερο μέρος της ενταγμένο σε σχέδιο πόλεως), ο Πάρεδρος γνωμοδότησε επί των καθ' έκαστον ερωτημάτων ως εξής: α) η γνωμοδότηση του Γ.Σ.Δ.Κ. έχει γίνει αποδεκτή από το Υπουργείο Οικονομικών δια του σχετικού εγγράφου- αποφάσεως που υπεγράφη από τον Γεν. Γραμματέα του Υπ. Οικονομικών, ο οποίος τότε υπέγραφε τις αποφάσεις περί αποδοχής ή μη των γνωμοδοτήσεων του Γ.Σ.Δ.Κ. ως εκπρόσωπος του Υπουργού Οικονομικών, β) αν η Διοίκηση διαγνώσει ότι

μέρος των εκτάσεων για τις οποίες επελήφθη το Γ.Σ.Δ.Κ., ήταν το έτος 1939 δασικές, τότε το Γ.Σ.Δ.Κ. ήταν αναρμόδιο να επιληφθεί αυτών και το θέμα έπρεπε να είχε κριθεί από το μεικτό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο του άρθρου 25 παρ.7 του α.ν. 1539/38, η επακολουθήσασα δε έγκριση της γνωμοδότησης από τον Γεν. Γραμματέα του Υπ. Οικονομικών είναι μη νόμιμη και δεν δεσμεύει το Δημόσιο, γ) Ήστοπονητικά ανυπαρξίας δικαιωμάτων του Δημοσίου μπορούν να χορηγούνται από τη Διοίκηση για τις μη δασικές εκτάσεις. Για τις δασικές αυτό θα εξαρτηθεί από τη θέση που θα τηρήσει η Διοίκηση ως προς την εξ ύπαρξης έρευνα του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της εκτάσεως, με δεδομένο τον χαρακτήρα τυχόν εκτάσεων ως δασικών, αν και η εξ ύπαρξης έρευνα, εάν δεν ευρεθούν και προσαχθούν νεώτερα στοιχεία, θα αποτελέσει μια μάλλον τυπική διαδικασία, αφού τα δάση και οι δασικές εκτάσεις χρησιδεσπόζονται, με δεδομένα μάλιστα την εξονυχιστική έρευνα και το πόρισμα της υπ' αριθ. 95/1939 γνωμοδότησης του ΓΣΔΚ, την ένταξη στο σχέδιο πόλεως σημαντικού τμήματος της εκτάσεως, τις απαλλοτριώσεις που έχουν γίνει και τις τυχόν δίκες μεταξύ Δημοσίου και ιδιωτών και τέλος τις αρχές της εύρυθμης και χρηστής λειτουργίας της Διοικήσεως. Επίσης, με την ως άνω γνωμοδότηση, ο Πάρεδρος του ΝΣΚ γνωμοδότησε αφ' ενός μεν ότι, όσον αφορά την γνωμοδότηση του ΓΣΔΚ και την απόφαση του Γεν. Γραμματέως του Υπ. Οικονομικών, είναι δυνατή η ανάκλησή τους για λόγους δημοσίου συμφέροντος εφ' όσον μεταξύ των εκτάσεων περιλαμβάνοντο και δασικές τοιαύτες, αλλά θα πρέπει να εκτιμηθούν και άλλοι παράγοντες, όπως η δημιουργηθείσα εν τω μεταξύ κατάσταση και η ανυπαρξία κακής πίστεως ή δολίας συμπεριφοράς των διοικουμένων αγοραστών τμημάτων της εκτάσεως και αφ' ετέρου ότι το σκόπιμο ή μη της εξ ύπαρξης έρευνας του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της έκτασης, είναι θέμα σχέση έχον με την διακριτική ευχέρεια της Διοικήσεως

Γο -
 γνωμοδότησε
 ότι

και εκφεύγει της αρμοδιότητος του ΝΣΚ. Τέλος η υπ' αριθ. 996/83 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Οικονομικών.

Από τα στοιχεία του φακέλου επίσης προκύπτει ότι η θέση του Δημοσίου από απόψεις Υπ. Γεωργίας, υπήρξε μάλλον αντιφατική όσον αφορά τα δάση και τις δασικές εκτάσεις που περιλαμβάνοντο στην έκταση περί ης η υπ' αριθ. 95/1939 Γνωμοδότηση του Γ.Σ.Δ.Κ., αφού άλλοτε θεωρούσε ότι αυτές, σύμφωνα με την ως άνω γνωμοδότηση ήσαν ιδιωτικές και άλλοτε όχι, ήδη δε από του έτους 1995 έχει δοθεί εντολή στο Δασαρχείο Λιγιάλεω να τις προστατεύει ως δημόσιες δασικές εκτάσεις. Κατόπιν τούτου και επειδή το έτος 1999 ο εξωραϊστικός σύλλογος «Ο ΚΡΟΝΟΣ» ζήτησε να ενταχθούν στο σχέδιο πόλεως τα εναπομειναντα εκτός σχεδίου 1500 στρ. της πιο πάνω εκτάσεως και επειδή το Υπ. Οικονομικών θεωρεί ότι το ιδιοκτησιακό όλης της εκτάσεως έχει κριθεί με την υπ' αριθ. 95/39 Γνωμοδότηση του ΓΣΔΚ όπως ήδη κατά το Υπ. Οικονομικών, δέχθηκε και το ΝΣΚ με την υπ' αριθ. 996/83 Γνωμοδότηση, η Δ/ση Προστασίας Δασών και Φυσ. Περιβάλλοντος - τμ. Εμπραγ. Δικαιωμάτων του Υπουργείου Γεωργίας, διτύπωσε το υπό κρίσιν ερώτημα, με το οποίο ζητάει την έκδοση γνωμοδοτήσεως σχετικώς με το εάν το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εκτός σχεδίου πόλεως εκτάσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις του Δασικού Κώδικος και αποτελούν τμήμα της μείζονος εκτάσεως των 8681 στρ., πρέπει να θεωρείται λελυμένο ή θα πρέπει να παραπεμφθεί στο ΣΠΔ.

3. Εν προκειμένω, όπως τίθεται από την υπηρεσία, τα εκτός σχεδίου πόλεως 1500 περίπου στρεμ., αποτελούν τμήμα της ευρύτερης εκτάσεως των 8.681 στρ. το ιδιοκτησιακό καθεστώς, όπως εκρίθη με την υπ' αριθ. 95/939 γνωμοδότηση του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων, η οποία και έγινε αποδεκτή από τον Γεν. Γραμματέα του Υπ. Οικονομικών κατά τα άνω. Όπως εκτίθεται, όμως ανωτέρω, αρμόδια να γνωμοδοτήσουν επί

του ιδιοκτησιακού καθεστώτος αμφισβητούμενων δασικών εκτάσεων, είναι μόνον το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Δημοσίων Δασών και το Μεικτό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο του άρθρου 25 παρ.7 του α.ν. 1539/38. Κατόπιν τούτου, εάν εντός των 1500 στρ. κατά το έτος 1939 περιλαμβάνοντο και δασικές εκτάσεις, το Γ.Σ.Δ.Κ. ήταν αναρμόδιο να γνωμοδοτήσει σχετικώς και ο Γεν. Γραμματέας του Υπ. Οικονομικών αναρμόδιος να αποδεχθεί τη γνωμοδότησή του. Συνεπώς, το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εκτάσεων αυτών δεν δύναται να θεωρείται νομίμως λελυμένο έναντι του Ελλ. Δημοσίου και η ως άνω γνωμοδότηση και η πράξη αιτιολογίας του Γεν. Γραμματέως του Υπ. Οικονομικών είναι ανακλητέες, ως μη νόμιμες, για λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως εκτίθεται και στην υπ' αριθ. 996/83 γνωμοδότηση του ΝΣΚ, μετ' εκτίμησιν των δημιουργηθέντων εν τω μεταξύ πραγματικών καταστάσεων.

το
επίσης
Σ

Σημειωτέον ότι η ανάκληση εκ μέρους της διοικήσεως των επωφελών για τον Γ. Παχή και τους κληρονόμους του παρανόμων ως άνω αποφάσεων μετά την παρέλευση τόσο μακρού χρονικού διαστήματος, είναι συμβατή με τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, αφού οι λόγοι που επιβάλλουν την ανάκληση ανάγονται σε τοιαύτα που εξυπηρετούν το γενικότερο δημόσιο συμφέρον (ΣΕ 1061/82). Ειδικότερα η ανάκληση των πράξεων αυτών επιτρέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 24 του Σ. σύμφωνα με την παρ.1 του οποίου το φυσικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο εντάσσονται και τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, ως αποτελούν θέμα υψίστης σπουδαιότητας για την διατήρηση της ζωής των εμβίων όντων, τυγχάνει προστασίας εκ μέρους του Κράτους, η οποία προστασία δεν ανάγεται στη διακριτική του ευχέρεια, αλλά αποτελεί υποχρέωσή του επιβεβλημένη εκ του Συντάγματος. Τέλος μετά την κατά τα άνω ανάκληση των πράξεων, όπου στην σχετική πράξη θα πρέπει να υπάρχει ειδική αιτιολογία για την αντίθεση προς το δημόσιο

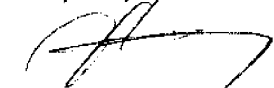
συμφέρον, η διοίκηση θα πρέπει μετ' εκτίμησιν και των σχετικών στοιχείων, να παραπέμψει την υπόθεση στο Συμβούλιο Ιδιοκτησίας Δασών.

4. Κατόπιν των ανωτέρω επί του ερωτήματος αρμόζει η απάντηση ότι, σύμφωνα και με την υπ' αριθ. 996/1983 ατομική γνωμοδότηση του Παρέδρου του ΝΣΚ Θ. Αμπλιανίτη, το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δασών και των δασικών εκτάσεων που περιλαμβάνοντο στην έκταση των 8.681 στρ. (και συνεπώς και των 1500 στρ.), δεν δύναται να θεωρείται λελυμένο υπέρ των κληρονόμων Γ. Παχή δια της υπ' αριθ. 95/1939 Γνωμοδοτήσεως του Γ.Σ.Δ.Κ. και της αποδοχής της από τον Γεν. Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών, αναρμοδίων προς τούτο οργάνων *σι ως άνω πράξεις, ως παράνομες είναι ανακλητέες για λόγους δημοσίου συμφέροντος και τέλος μετά την ανάκληση των ως άνω πράξεων του ιδιοκτησιακού των εκτάσεων πρέπει να παραπεμφθεί στο Συμβούλιο Ιδιοκτησίας Δασών.

μαδεβίω
 Γ+
 ελεγκτ
 Ν

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

18/11/2012
 Ο Προεδρεύων

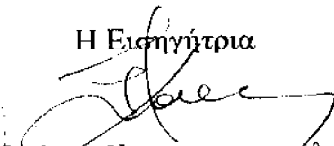

Δημ. Λάκκας

Νομικός Σύμβουλος

Η Εισηγήτρια

Ιωάννα Καραγιαννοπούλου

Πάρεδρος ΝΣΚ